

NICOLAE CABASILA

TÎLCUIREA DUMNEZEIEȘTI LITURGHII
ȘI
DESPRE VIAȚA ÎN HRISTOS

EDITURA ARHIEPISCOPIEI BUCUREȘTILOR

1989

26/011

NICOLAE CABASILĂ

SCRIERI

TÎLCUIREA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII
ȘI DESPRE VIAȚA ÎN HRISTOS

CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÎNTAREA
PREA FERICITULUI PĂRINTE

TE OCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

TRADUCERE, STUDIU INTRODUCȚIV ȘI NOTE DE:

Pr. Prof. Dr. ENE BRANIȘTE
și Pr. Prof. Dr. TEODOR BODOGAE

EDITURA ARHIEPISCOPIEI BUCUREȘTILOR
1989

UNIVERSITATEA VALAHIA
TÂRGOVISTE
FACULTATEA DE TEOLOGIE
BIBLIOTECA 650A
NR. de inventar.....

CUPRINSUL

<i>Studiu introductiv</i>	5
I. Elemente pentru o biografie	5
II. Despre opera lui Nicolae Cabasila, îndeosebi despre „Tilcuirea dumnezeieștii Liturghii“	
1. Cuprinsul „Tilcuirii“	10
2. Caracterele generale ale tilcuirii liturgice a lui Cabasila	11
3. Izvoarele de inspirație ale Erminiei	15
4. Valoarea teologică, importanța și superioritatea lucrării lui Cabasila în comparație cu alte tilcuiiri liturgice	17
5. Lămuriri asupra traducerii românești	22

TILCUIREA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII

Cap. I. Despre scopul Sfintei Liturghii, în general	27
Cap. II. Pentru ce cinstitele daruri nu se pun de la început pe Sfânta Masă	31
Cap. III. Darurile sînt închinat lui Dumnezeu ca o pîrgă a vieții omenești	32
Cap. IV. Pentru ce darurile sînt o pîrgă a vieții omenești	33
Cap. V. De ce nu se afierosește o plîne (prescură) întreagă, ci numai o parte?	34
Cap. VI. Pentru ce preotul întipărește patîmă lui Hristos în sfîntul Agneț	35
Cap. VII. Ce înțelegem prin „pomenirea Domnului“	36
Cap. VIII. Despre cele ce se săvîrșesc în plînea de la proscomidie	37
Cap. IX. Pentru ce a poruncit Domnul să facem aceasta întru pomenirea Lui	38
Cap. X. Despre cele ce se rostesc la proscomidie, după pomenirea Domnului. Aducerea darurilor este de mulțumire și totodată de cerere	39
Cap. XI. Pentru ce se acoperă darurile și despre cele ce se rostesc atunci	41
Cap. XII. Despre binecuvîntarea de la începutul Liturghiei (și ectenia cea mare)	42
Cap. XIII. Ce însemnează ruga „Doamne, miluiește“	46
Cap. XIV. Despre îndemnul „Toată viața noastră lui Hristos — Dumnezeu să o dăm!“	48
Cap. XV. Despre așa numitele „antifoane“ și despre rugăciunile antifoanelor	50
Cap. XVI. Simbolismul Sfintei Liturghii, pe scurt	52
Cap. XVII. Tilcuirea primului antifon	53
Cap. XVIII. Ce însemnează cîntările din Profeși de la începutul Liturghiei (explicarea antifonului al doilea)	55
Cap. XIX. Tilcuirea antifonului al treilea	57
Cap. XX. Despre ieșirea cu Sfînta Evanghelie și imnul Trisaghion	58
Cap. XXI. Despre rugăciunea Trisaghionului și despre sfintele îndemnuri	59
Cap. XXII. Despre citirile din Sfînta Scriptură, ordinea și simbolismul lor	61
Cap. XXIII. Despre rugăciunile de după Evanghelie	62
Cap. XXIV. Despre aducerea cinstitelor Daruri la Sfînta Masă	64

Cap. XXV. Despre rugăciunile de după intrarea cu cinstitele daruri și despre indemnurile preotului către popor	65
Cap. XXVI. Despre mărturisirea credinței, despre indemnurile și rugăciunile preotului pentru credincioși și despre răspunsurile acestora	66
Cap. XXVII. Despre rugăciunea de mulțumire și despre sfințirea darurilor	68
Cap. XXVIII. De ce credem cu tărie în taina prefacerii	69
Cap. XXIX. Despre cele ce ne obiectează unii Latini cu privire la sfințirea darurilor și răspuns la obiecțiunea lor	70
Cap. XXX. Sfințirea darurilor se săvârșește și în Biserica latină la fel ca la noi	74
Cap. XXXI. Pentru ce la sfințirea darurilor preotul invocă pe Tatăl, iar nu pe Fiul?	77
Cap. XXXII. Despre Jertfa însăși și ce se jertfește	78
Cap. XXXIII. Despre rugăciunile de după Jertfă, și pentru ce pomenim acum pe Sfinți, mai ales pe Prea Sfinta Născătoare de Dumnezeu	80
Cap. XXXIV. Despre sfârșitul anaferei și ectenia următoare	81
Cap. XXXV. Despre rugăciunile dinainte de împărtășire	83
Cap. XXXVI. Despre înălțarea Sfintului Trup și despre cîntarea „Unul sfint“	84
Cap. XXXVII. Ce înseamnă apa caldă care se toarnă în sfintele Taine	86
Cap. XXXVIII. De ce Sfintele Taine intruchipează Biserica	87
Cap. XXXIX. Despre chemarea credincioșilor la împărtășire și răspunsul lor	88
Cap. XL. Despre rugăciunea preotului pentru credincioși, după împărtășirea acestora	89
Cap. XLI. Despre cîntarea de slăvire și de mulțumire pentru împărtășire	90
Cap. XLII. Cei morți sînt și ei sfințiți de către sfintele Daruri, ca și cei vii?	91
Cap. XLIII. Sfințirea se efectuează deosebi în sufletul celui ce se împărtășește ..	93
Cap. XLIV. Despre mijlocirea lui Hristos	95
Cap. XLV. Sfințirea celor adormiți e mai deplină decît a celor vii	96
Cap. XLVI. Cum sînt primite Sfintele Daruri totdeauna de către Dumnezeu	97
Cap. XLVII. Cît de mult (bine) sînt primite sfintele Daruri	99
Cap. XLVIII. De ce prin aceste Daruri cinstim și venerăm și pe Sfinți	100
Cap. XLIX. Împotriva celor care pretind că pomenirea Sfinților la Liturghie ar fi o rugăciune a preotului către Dumnezeu, pentru dinșii	102
Cap. L. De cite ori se face pomenirea Sfinților în Liturghie și care e deosebirea între ele	108
Cap. LI. Pentru ce preotul numește Jertfa „slujbă cuvîntătoare“	110
Cap. LII. Pentru ce Sfinta Jertfă se numește „Euharistie“?	110
Cap. LIII. Despre obșteasca mulțumire pentru împărtășirea cu Sfintele Taine și rugăciunile de la sfârșitul Liturghiei	112

DESPRE VIAȚA ÎN HRISTOS

STUDIU INTRODUCȚIV	117
Cartea I. Viața în Hristos se dobîndește prin Sfintele Taine	130
Viața adevărată se cîștigă prin dar de sus și prin stădania noastră	135
Cartea II. Rolul sfintului Botez în viața duhovnicească	150
Omul vechi și biruirea lui	159
Viața cea nouă	163
Puterea pe care ne-o dă Botezul. Pilda mucenicilor	169
În ce chip lucrează Botezul asupra noastră	171

Cap. V. Botezul ne face să înțelegem ce înseamnă să iubim pe Dumnezeu	177
Cartea III. Roadele sfântului Mir în viața duhovnicească	185
Urmările ungerii cu Sf. Mir	188
X Cartea IV. Care sînt roadele Sfintei Împărtășanii în viața duhovnicească	193
Roadele Sfintei Împărtășanii	202
Cum ajungem fii ai lui Dumnezeu	205
Care taină e mai mare, Botezul sau Împărtășania?	208
Cerințele unei bune Împărtășanii	209
Alte roade ale Sfintei Împărtășanii	214
Curățenia vieții celei noi	216
Sfînta Împărtășanie este doctoria cea mai bună	217
Împărăția lui Dumnezeu e împărăția iubirii	219
Omul cel nou. Sfințirea trupului	220
Cartea V. Ce roade aduce în viața duhovnicească tirnosirea sfântului altar?	225
Însemnătatea tainică a rînduielilor de tirnosire	226
Cartea VI. Cum putem păstra roadele vieții duhovnicești dobîndite prin Sfintele Taine?	233
Cum să ne gîndim statornic la viața Mintuitorului	233
Să cugetăm continuu la legea Domnului	244
Despre fericirea întâia, adică despre faptul că sărăcia cu duhul se dobîndește prin cugetarea la Dumnezeu	248
Fericirea a doua: duhovnicește pot plînge numai cei ce cugetă la legea Domnului	249
Fericirea a treia: blîndeșea se cîștigă tot prin petrecerea cu gîndul la Dumnezeu	252
Despre fericirea a patra: virtutea dreptății se dobîndește tot prin cugetarea la legea Domnului	255
Despre fericirea a cincea: și milostenia se cîștigă prin petrecerea în legea Domnului	255
Despre fericirea a șasea și curățenia inimii ne-o dă tot cugetarea la Dumnezeu	257
Despre fericirea a șaptea: făcător de pace este numai acela care umblă în legea Domnului	257
Despre fericirea a opta: cel ce petrece în legea Domnului dobîndește statornicie în prigoană	258
Despre fericirea a noua: ca să fii bucuros cînd te prigonesc pentru dreptate și pentru numele lui Hristos numai gîndul îndreptat spre Dumnezeu o poate împlini	259
Cartea VII. Cum se schimbă sufletul creștinului dacă pe lingă harul Sfintelor Taine se adaugă și strădania proprie	263
Între plăcere și durere	268
Păcatul e rădăcina durerii	270
Ispitele veacului	274
Păcătuiind supărăm pe Dumnezeu	276
Bucuriile curate și pricinile lor	278
Bucuria pe care ne-o revărsă în suflet dragostea de Dumnezeu	280
Dragostea de Dumnezeu duce pe omul duhovnicesc să dorească ce dorește și Dumnezeu	285
Recapitulare	291
Cuprins	297